

Συνέντευξη του ηθοποιού Ορέστη Χαλκιά στη Μαρία Κολτσίδα

selidodeiktis.edu.gr/2019/05/20/συνέντευξη-του-ηθοποιού-ορέστη-χαλκι/

May 20,
2019

Εκτύπωση

Συνέντευξη του ηθοποιού Ορέστη Χαλκιά στη Μαρία Κολτσίδα*

Ο Ορέστης Χαλκιάς σπούδασε στη Δραματική Σχολή του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος και αφότου αποφοίτησε, εργάζεται στο θέατρο τα τελευταία επτά χρόνια. Με γονείς ηθοποιούς, μεγάλωσε σε ένα θεατρικό περιβάλλον και μέσα από τη θεατρική ομάδα της Πυλαίας ξεκίνησε να ανακαλύπτει την τέχνη του θεάτρου. Παίζει κιθάρα, μπάσο και τραγουδά. Ήδη, από το δεύτερο έτος της Δραματικής Σχολής συμμετείχε ως μουσικός στην παράσταση των ΜΠΑΝΤΑ-ρισμένων, μια ομάδα ηθοποιών και μουσικών του ΚΘΒΕ. Στη συνέχεια συνεργάστηκε με σημαντικούς καλλιτέχνες και σκηνοθέτες. Οι "Πυρκαγιές" είναι η τελευταία του δουλειά στο ΚΘΒΕ, καθώς από τη χειμερινή θεατρική περίοδο θα συμμετέχει στην παράσταση "Ο Χορός της φωτιάς" στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά σε σκηνοθεσία Άρη Μπινιάρη.

Δύο μήνες μετά την πρεμιέρα (Σάββατο 02/02), οι *Πυρκαγιές* συνεχίζουν να παίζονται σε ένα κατάμεστο Βασιλικό Θέατρο και να υποδέχονται μεγάλο αριθμό θεατών. Τι είναι αυτό που προκαλεί τους θεατές να επιλέγουν την παράσταση αυτή;

Καταρχάς, είναι ένα συγκλονιστικό έργο, ένα έργο που σε συναρπάζει. Δραματουργικά, ο τρόπος με τον οποίο εξελίσσεται η ιστορία και διαφαίνονται οι πτυχές του κάθε χαρακτήρα είναι αριστοτεχνικός. Όταν κάποιος βλέπει την παράσταση, παρακολουθεί πως σιγά-σιγά αποκαλύπτονται τα πράγματα και, εν τέλει, μένει ενεδός στη μία αλήθεια που υπάρχει. Πιστεύω ότι ένα κομμάτι της φήμης της παράστασης οφείλεται στο έργο παρόλο που δεν είναι ιδιαίτερα γνωστό. Ελάχιστος κόσμος το ξέρει, λίγοι γνωρίζουν ότι έχει γίνει διασκευή για τον κινηματογράφο. Θεωρώ ότι αυτοί που έρχονται είναι είτε αυτοί που παρακολουθούν ούτως ή άλλως παραστάσεις του Κρατικού Θεάτρου, είτε αυτοί που έχουν ακούσει κάτι καλό για αυτή την παράσταση. Πόσο μάλλον και μετά από αυτά που έγιναν με τη φασιστική οργάνωση του Ιερού λόχου η οποία έκανε φοβερή διαφήμιση για την παράστασή μας και από τότε πάμε πολύ καλύτερα!

Ποιος ήταν ο τρόπος δουλειάς κατά τη διάρκεια των προβών;

Οι πρόβες ήταν εργαστηριακές, ερευνητικές, από τις πιο δημιουργικές που έχω βρεθεί. Εκτός από τη σωματική και υποκριτική έρευνα, ερευνήσαμε την κοινωνική πραγματικότητα, μελετήσαμε δηλαδή τον εμφύλιο του Λιβάνου στον οποίο αναφέρεται το έργο -όχι ξεκάθαρα βέβαια- γιατί είναι κάπως δυστοπικό. Δεν μιλάει καθαρά για περιοχές αλλά αναφέρεται σε αυτόν τον εμφύλιο. Έπρεπε να ψάξουμε τα καταγεγραμμένα γεγονότα, να μάθουμε τι έγινε, γιατί πρόκειται για ένα πάρα πολύ περίπλοκο ζήτημα. Όπως λέει και το έργο «δεν ξέρεις ποιος πυροβολεί ποιον και γιατί». Έπρεπε να έρθουμε σε επαφή με τη σωματικότητα του κάθε ρόλου σε συνδυασμό με την πραγματικότητα του τόπου στον οποίο διαδραματίζεται η ιστορία. Οι πρόβες, επομένως, είχαν πολύ έντονο το σωματικό στοιχείο. Στους ηθοποιούς δόθηκε ως οδηγία να κινούνται ή να ακούν με βάση ένα συγκεκριμένο σημείο του σώματός τους. Για παράδειγμα για εμένα το σημείο πρόσληψης ήταν το στήθος, το σημείο της διαχείρισης του συναισθηματικού φορτίου αλλά και η διαχείριση της αδυναμίας της έκφρασης του συγκεκριμένου ανθρώπου, ο οποίος έχει μάθει να αντιδρά με άλλο τρόπο. Σιγά σιγά ερευνήσαμε, ο καθένας από τη μεριά του, τη σωματικότητα του χαρακτήρα που έχει να υποδυθεί. Σημαίνει κάτι να είσαι μποξέρ, σημαίνει πολλά να βιώνεις τη σιωπή της μάνας σου για πέντε χρόνια. Όλο αυτό έπρεπε να το ερευνήσουμε και να το περάσουμε στις σκηνικές μας δράσεις. Οι πρόβες είχαν ελάχιστο «τραπέζι». Διαβάσαμε το έργο μία φορά και από εκεί και πέρα είχε πόνο, ιδρώτα και αυτοσχεδιασμούς πάνω στις σχέσεις μεταξύ μας. Η μαγική λέξη ήταν η λέξη «συνάντηση». Έπρεπε όλοι να συναντιόμαστε πριν την πρόβα και αργότερα πριν την παράσταση και, μέσω του ζεστάματός μας, να επιβεβαιώνουμε τη συννεοχή μας σε αυτό που πάμε να κάνουμε, γιατί αν δεν επιβεβαιώναμε τη συννεοχή μας, ο καθένας μας θα έπαιζε άλλο έργο.

Έχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον το πώς το σκηνικό απογυμνώνεται καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης.

Αυτό είναι κομμάτι της γλώσσας της παράστασης, δείχνει το χρόνο, δείχνει την καταστροφή, δείχνει τη δύναμη της ζωής, τις ανεξέλεγκτες μεταβολές. Πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος ενός σκηνογράφου! Με ένα πολύ απλό σκηνικό δημιουργεί υπερβατικούς χώρους και χρόνους. Επί σκηνής μπορούν να συνυπάρξουν ταυτόχρονα διαφορετικοί χρόνοι. Με μια μεταβολή του σκηνικού και μια υπερβατική σωματική γλώσσα, ο χρόνος ξαφνικά διαστέλλεται. Δεν υπάρχει γραμμικότητα στη ροή των γεγονότων. Παρελθόν και παρόν συνυπάρχουν.

Η σιωπή, ακόμη, ως συστατικό στοιχείο της γλώσσας και του κώδικα επικοινωνίας της συγκεκριμένης παράστασης παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο.

Η σιωπή και η ακινησία. Η σιωπή του σώματος και η σιωπή του έργου σε καμία περίπτωση δεν είναι ακινησία με την έννοια της αδράνειας. Είναι ενεργή ακινησία, είναι ακινησία που στην πραγματικότητα μιλάει και εκπέμπει. Στις πρόβες είχαμε το δικαίωμα του χρόνου πρόσληψης της πληροφορίας, στους διαλόγους παραδείγματος χάρη, μέχρι να καταλήξουμε στους τελικούς χρόνους που είχε ανάγκη η παράσταση. Οι παύσεις επίσης δεν είναι αδρανείς, αλλά ουσιαστικά κάτι αφηγούνται, ακόμα και αυτές. Αυτό είναι απίστευτα σημαντικό για τη γλώσσα της παράστασής μας, γιατί πάνω σε αυτό δουλέψαμε: πώς μπορείς να υπάρχουν χωρίς να μιλάς, χωρίς να είναι απαραίτητα η προσοχή σκηνικά στραμμένη σε εσένα, εσύ δηλαδή να είσαι ενεργός και έτοιμος να αφουγκραστείς το οτιδήποτε. Οι ηθοποιοί έχουν τη δυνατότητα να γίνονται κοινωνοί μιας άλλης γλώσσας, κάθε φορά διαφορετικής, πάντα ο ηθοποιός καταφέρνει να δουλέψει με διαφορετικό τρόπο και να τελειοποιήσει την κάθε γλώσσα. Αυτό έχει να κάνει, βέβαια, και με την εκπαίδευσή του. Το θαυμαστό με έναν καλό ηθοποιό και μια καλή ομάδα είναι το πως κάθε φορά με άλλους όρους συναντιούνται και γίνονται συνένοχοι σε κάτι εντελώς διαφορετικό, σε μια άλλη δραματουργία κάθε φορά. Συνεννοούνται και μεταφέρουν στο θεατή το απόσταγμα, χωρίς να είναι εμφανής ο δρόμος που διένυσαν γι' αυτό. Τον κάθε σκηνοθέτη τον κάνει σημαντικό το πως φέρνει τη γλώσσα του και την οπτική του για το θέατρο στην περίοδο των προβών. Για το λόγο αυτό βγάζω το καπέλο στην Ιώ Βουλγαράκη και στην Αλεξάνδρα Καζάζου. Γιατί μας ενέπνευσαν σε τεράστιο βαθμό, μας συν-κίνησαν, κινηθήκαμε όλοι μαζί προς την ίδια κατεύθυνση και συνήθως αυτή η διαδικασία δημιουργεί τις καλές παραστάσεις. Το πιο σημαντικό για εμένα στο θέατρο είναι το αυτί. Το θέατρο είναι μουσική και μουσική χωρίς αυτί δεν γίνεται. Το θέατρο είναι οι συμπαίκτες σου και αν δεν τους ακούς δεν μπορείς να απαντήσεις. Αν δεν ακούς αλλοιώνεις τους κανόνες της γλώσσας που έχουμε συμφωνήσει, είσαι μόνος σου. Για αυτό το λόγο πολλές φορές μπορεί να δεις δύο ηθοποιούς να μιλάνε επί σκηνής και κάτι να μην πηγαίνει καλά. Δε μιλάω για τη γλώσσα γραφής του θεατρικού έργου αλλά για τη σωματική γλώσσα, τη γλώσσα που καταλήξαμε μέσω των προβών, αυτή που ουσιαστικά επικοινωνεί όλο το οικοδόμημα μιας παράστασης είτε μιλάμε για την αισθητική της, τα σκηνικά της, είτε την υποκριτική της. Βέβαια, υπάρχουν πολλές σχολές υποκριτικής και πολλοί σκηνοθέτες έχουν ένα συγκεκριμένο όραμα και μια συγκεκριμένη αντίληψη περί λόγου, περί σώματος, περί θεάτρου. Πάντοτε το στοίχημα είναι πως όλα τα παραπάνω θα τα δουν όλοι υπό το ίδιο πρίσμα και πως αυτές οι οπτικές θα ενωθούν, για να βγει η μία, η γλώσσα με την οποία θα κοινωνήσουμε το απόσταγμα μιας παράστασης.

Στο σημείωμά της, η σκηνοθέτιδα της παράστασης Ιώ Βουλγαράκη θέτει ένα καίριο ερώτημα: «Μπορεί όμως η επόμενη γενιά -η κάθε επόμενη- να ξεφύγει από την ασχήμια και το μίσος, αν το μόνο που της κληροδοτούμε είναι θυμός;». Η κοινωνική πραγματικότητα την οποία βιώνουμε χαρακτηρίζεται από αισθήματα φόβου, προκατάληψης, μίσους και βίας προς κάθε διαφορετικό στοιχείο. Θεωρείς πως αυτός ο κύκλος που διαχρονικά συντηρείται θα μπορούσε να σπάσει με κάποιους τρόπους;

Όπως λέει σε ένα σημείο της παράστασης η γιαγιά της Ναουάλ, της μητέρας που σιωπά, «για να ξεφύγεις από τη μιζέρια μάθε να γράφεις, μάθε να διαβάζεις, μάθε να μιλάς, μάθε να μετράς, μάθε να σκέφτεσαι για να σπάσει το νήμα του θυμού». Φαντάζομαι ότι, για να σπάσει αυτό το νήμα του μίσους και του θυμού, χρειάζεται μόρφωση. Όχι με την έννοια της πανεπιστημιακής μόρφωσης, αλλά με την έννοια του ανοίγματος των οριζόντων και ειδικά σε μια εποχή που υπάρχει το ίντερνετ. Το ίντερνετ βέβαια είναι ένα δίπολο. Από τη μία είναι ένας θησαυρός και από την άλλη είναι ένας επικίνδυνος σκουπιδότοπος που επιλεκτικά μπορεί να προβάλει τη βία ή άλλα πράγματα με τον τρόπο που το ίδιο θέλει. Για να σταματήσει αυτό, πρέπει να στραφούμε ο ένας προς τον άλλον, προς την αγάπη, προς το «χριστιανισμό» αλλά όχι με τη θρησκευτική έννοια -δεν είμαι θρησκευόμενος- αλλά με την έννοια του μαζί, του «ό,τι κάνω το κάνω και για τον άλλο δίπλα μου», κατ' επέκταση αυτό επιστρέφει σε εμένα και με αυτόν τον τρόπο δημιουργώ τον κόσμο στον οποίο ζω και θέτω εγώ τα κριτήριά μου. Οι νέοι άνθρωποι είναι αυτοί που όσο μεγαλώνουν καθορίζουν το αύριο. Οι γονείς οφείλουν να δίνουν τα ερεθίσματα τα οποία θα εμπλουτίσουν τη σκέψη του παιδιού, με αποτέλεσμα να διαπιστώσει από μόνο του, τι είναι καλό και τι όχι. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει κάποιος κανόνας. Υπάρχει μόνο η αντίληψη του ανθρώπου για το πώς πρέπει να φέρομαι στον κόσμο γύρω μου. Είναι δυνατόν το 2019 να είμαστε ρατσιστές; Είμαστε όλοι το ίδιο. Το κλειδί, λοιπόν, είναι αυτό που λέει η γιαγιά της Ναουάλ: μάθε να γράφεις, μάθε να διαβάζεις, μάθε να μιλάς, μάθε να μετράς, μάθε να σκέφτεσαι. Αυτός είναι ο τρόπος για να ξεφύγουμε από όλον αυτό το θυμό. Ο ανθρώπινος εγκέφαλος έχει τόσο μεγάλες δυνατότητες που είναι κρίμα να τον περιορίζεις στο μίσος, στη βία, στην αμάθεια. Έχεις τη δυνατότητα πραγματικά να αλλάξεις τον κόσμο με το μυαλό σου. Μόνος σου, στο σπίτι σου δεν θα αλλάξεις τίποτα. Η συλλογικότητα όμως, αν αποτελείται από ανθρώπους με κοινωνικό αίσθημα που κατανοούν την ανάγκη του συνανθρώπου, μπορεί να αλλάξει κάτι.

Πραγματοποιήθηκε μια φασιστική παρέμβαση, όπως αναφέρει και η Αντιπροσωπευτική Επιτροπή των Ηθοποιών του ΚΘΒΕ, κατά τη διάρκεια της παράστασης στην οποία συμμετέχεις. Πως τοποθετείσαι σχετικά με το συμβάν;

Είμαστε επαγγελματίες ηθοποιοί. Δεν μπορούμε να αντιδράσουμε εκείνη τη στιγμή σε κάτι τέτοιο. Βέβαια, ναι, τότε σπάει μια συνθήκη, πέφτει ο τέταρτος τοίχος, νιώθεις ευάλωτος και απροστάτευτος μπροστά σε κάτι που δεν σου έχει ξανασυμβεί, σου απευθύνεται κάποιος από το κοινό και μάλιστα, επί προσωπικού για κάτι για το οποίο «δεν φταις». Ας αρχίσουμε από αυτό: μια ομάδα ανθρώπων επιλέγει να πιστέψει ότι αυτά τα λόγια τα λέει ο ηθοποιός και όχι ο ρόλος. Δηλαδή, εγώ σαν ηθοποιός

παρασύρομαι από το συναίσθημα και το θυμό που εκείνη τη στιγμή έχει ο επί σκηνής ρόλος μου και βρίζω τον Χριστό και την Παναγία. Όχι, δεν είναι έτσι! Είναι η μετάφραση του πρωτότυπου κειμένου, είναι λόγια σε ένα χαρτί πάνω στα οποία έχουμε δουλέψει. Δεύτερον, αυτοί οι άνθρωποι έκαναν αυτή την «παρέμβαση» πιστεύοντας ότι ο συγγραφέας του έργου είναι μουσουλμάνος και φώναζαν «ο μουσουλμάνος συγγραφέας βρίζει τον Αλλάχ;». Δεν είναι μουσουλμάνος ο συγγραφέας, είναι χριστιανός. Οπότε πού επιστρέφουμε; Μάθε να γράφεις, μάθε να διαβάζεις, μάθε να μιλάς, μάθε να μετράς, μάθε να σκέφτεσαι. Δεν μπορείς να λες ότι ο συγγραφέας είναι μουσουλμάνος και για αυτό βρίζει το Χριστό. Μετά το τέλος μιας παράστασης, ένα σχολείο παρέμεινε για συζήτηση με τους ηθοποιούς. Ο καθηγητής τους είπε ότι η μεγαλύτερη τιμωρία για τους ανθρώπους που διέκοψαν την παράσταση ήταν να τη δουν έως το τέλος. Η εξύβριση σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποιείται με σκοπό να εκφράσει ένα σπαραγμό, ένα θυμό ο οποίος δικαιολογείται στην πορεία του έργου. Τα δύο αδέρφια, χάνουν τη γη κάτω από τα πόδια τους, χάνουν την ταυτότητά τους, δεν ξέρουν ποιοι είναι, ξαφνικά όλα ανατρέπονται. Το «ποιοι είναι» σε συνδυασμό με τον πόνο που προκάλεσε η σιωπή της μητέρας τους, ειδικά σε μία τρυφερή ηλικία και μετά στην εφηβεία, οδηγεί τον Σιμόν, έναν νέο 22 χρονών που ασχολείται με το μποξ, σε μια ακραία μορφή έκφρασης. Οπότε την εξύβριση των θείων εγώ την ονομάζω μια ακραία μορφή έκφρασης. Δεν θέλει να θίξει εκείνη τη στιγμή τα πιστεύω των ανθρώπων αλλά, επειδή δεν ξέρει πώς να εκφραστεί, βρίζει ό,τι του είναι πιο γνωστό. Αν κάποιον τον ενοχλεί η εξύβριση του Χριστού και της Παναγίας συγχρόνως να σκεφτεί ότι βρίζεται και η μητέρα. Την ίδια στιγμή, [ο Σιμόν] λέει λόγια για τη μητέρα του τα οποία είναι πολύ πιο προσβλητικά και ακραία. Για εμένα θίγει πολλά περισσότερα στοιχεία της ανθρώπινης ηθικής, το να βρίζεις τη μητέρα σου από το να βρίζεις τη θρησκεία, που για κάποιους ανθρώπους μπορεί να είναι τρόπος ζωής, για κάποιους άλλους όμως είναι ένα παραμύθι.

Ως θίασος μπήκατε στη διαδικασία να διαπραγματευτείτε τα λόγια του θεατρικού έργου από τα οποία φαίνεται να ενοχλήθηκαν οι συγκεκριμένοι θεατές;

Όχι. Υπάρχουν άνθρωποι στο θίασο που αν ακούσουν αυτές τις λέξεις εκτός σκηνής, θα στεναχωρηθούν και θα προσβληθούν. Οι ίδιοι άνθρωποι όμως επί σκηνής καταλαβαίνουν τη διαφορά, καταλαβαίνουν ότι αυτή είναι η έκφραση κάποιου φανταστικού ανθρώπου, του ρόλου, ενός δημιουργήματος της φαντασίας. Ό,τι λέει ο ρόλος χρησιμοποιείται για την πλοκή, δεν είναι τίποτα τυχαίο. Ο θίασος στήριξε εμάς που ήμασταν στην πρώτη σκηνή και βιώσαμε το περιστατικό. Κανείς δεν σκέφτηκε ούτε λεπτό πως πρέπει να αλλοιωθεί το κείμενο. Το επιχείρημά μας απέναντι σε αυτή την αντίδραση είναι «παρακαλώ δείτε την παράσταση, είναι μια παράσταση “χριστιανική”». Μιλάει για τον πόνο, το μίσος, τη βία, τον παραλογισμό του πολέμου αλλά στην πραγματικότητα μιλάει για την αγάπη, για την άλλη πλευρά του νομίσματος. Μέσω αυτής μπορεί ίσως να σπάσει αυτό το νήμα του θυμού και του μίσους, μέσω της αγάπης οι άνθρωποι μπορούν να ξεφύγουν από αυτό.

Το ΚΘΒΕ επιλέγει να ανεβάσει φέτος ένα έργο διαπεραστικό, σκληρό και συνάμα ανθρώπινο που μιλά για τον πόλεμο και τα δεινά του, το τραύμα, την προσφυγιά και την αγάπη σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία καταφθάνουν στη χώρα άνθρωποι για να γλιτώσουν από τη φρίκη του πολέμου, διεκδικώντας τη ζωή και το μέλλον τους. Θεωρείς ότι ένας από τους ρόλους του θεάτρου είναι να ανοίγει διαλόγους, να συνδιαλέγεται με την κοινωνία για καίρια κοινωνικά ζητήματα;

Το θέατρο οφείλει να είναι παρόν, πάντα, σε όλα τα γεγονότα που συγκλονίζουν την ανθρωπότητα. Ένα από αυτά τα γεγονότα, όχι τώρα μόνο αλλά διαχρονικά, είναι το ζήτημα της προσφυγιάς. Είναι πολύ χρήσιμο το θέατρο να δίνει γεύσεις της πραγματικότητας η οποία είναι πολύ πιο σκληρή. Στο θέατρο εντάσσονται όλα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο, μόνο που ξέρεις ότι βλέπεις θέατρο είσαι ήδη ασφαλής. Αν καταφέρει μια παράσταση να σε βγάλει από αυτή την ασφάλεια, είναι κέρδος γιατί σε ταρακουνάει, σε κάνει να θέλεις να ψάξεις, να σπάσεις το νήμα του θυμού. Το να πάρει ένας άνθρωπος μια γεύση αυτών των φρικαλεοτήτων που συμβαίνουν στην ανθρωπότητα μέσα στην ασφάλεια του θεατρικού χώρου είναι κάτι πολύ χρήσιμο. Αρχικά, αυτό συμβαίνει, γιατί έρχεται σε επαφή με το θέμα, αν δεν έχει έρθει. Όχι μέσα από την ωμή μεταφορά της είδησης όπως κάνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αλλά μέσω ενός θεατρικού έργου, μέσω μιας καλλιτεχνικής δημιουργίας που είναι αποτέλεσμα μελέτης, έρευνας, καταγραφής -πολλές φορές- πραγματικών γεγονότων. Το θέατρο οφείλει να ακολουθεί την κοινωνία. Είναι προς τιμήν του καλλιτεχνικού διευθυντή κ. Αναστασάκη που επέλεξε το έργο, τη στιγμή που το επέλεξε. Ωστόσο δεν θεωρώ πως η επιλογή του έργου έγινε μόνο με βάση την επικαιρότητα του προσφυγικού ζητήματος. Είναι ένα σπουδαίο έργο, το οποίο ενώ θίγει τόσα πολλά ζητήματα, συγχρόνως θίγει και κάτι πιο επίκαιρο, όπως είναι το προσφυγικό. Το θέατρο οφείλει μέσω του δικού του τρόπου να περνάει μηνύματα. Μπορεί ένα έργο να μην έχει να κάνει με την προσφυγιά κι όμως να σου περάσει ένα μήνυμα για την προσφυγιά. Αυτή είναι η μαγεία της τέχνης. Για όσα θεατρικά έργα υπάρχουν, οι αναγνώσεις τους είναι όσοι είναι και οι αναγνώστες τους. Ο καθένας μας διαβάζει κάτι με πολύ διαφορετικό τρόπο. Έτσι και οι σκηνοθέτες ή οι καλλιτεχνικοί διευθυντές, όταν επιλέγουν έργα, έχουν ένα όραμα το οποίο, ίσως, θα θίξει κάθε φορά το επίκαιρο. Αλλά ακόμα και αν δεν είναι επίκαιρο ένα ζήτημα, πάντα το θέατρο θα το φέρει στην επιφάνεια.

Πως έχει επηρεάσει η κοινωνικό-πολιτική, οικονομική και πολιτισμική πραγματικότητα του τόπου το ΚΘΒΕ ως κρατικό θέατρο και το ρεπερτόριό του;

Ένας καλλιτεχνικός διευθυντής οφείλει να είναι μορφωμένος, ψαγμένος, να παρακολουθεί την επικαιρότητα, να αφουγκράζεται τις ανάγκες του κόσμου και την κοινωνία γύρω του. Πόσο μάλλον ένας καλλιτεχνικός διευθυντής ενός κρατικού θεάτρου. Εκτός από αυτό όμως, ο κάθε καλλιτεχνικός διευθυντής έχει και το προσωπικό του όραμα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, έχει τέτοια ποικιλία το ρεπερτόριο του ΚΘΒΕ που μιλάει για το επίκαιρο, θίγει κοινωνικά ζητήματα τα οποία είναι φλέγοντα αυτή τη στιγμή, αλλά ταυτόχρονα υπάρχει η κωμωδία που θα γελάσεις, υπάρχει το λαϊκό έργο τα τελευταία χρόνια στη λαϊκή σκηνή της Μονής Λαζαριστών, υπάρχουν έργα πιο πειραματικά όπως είναι το Closer. Πιστεύω πως έχει πετύχει το στόχο του, γιατί έχει

δώσει επιλογές στο κοινό της Θεσσαλονίκης. Περίπου 25.000 άνεργοι μας έχουν δει δωρεάν τα τελευταία χρόνια. Το ΚΘΒΕ προσφέρει στον κοινωνικό περίγυρο και δρα ως κρατικό θέατρο που πρώτος του στόχος είναι ο πολιτισμός και όχι τα εισιτήρια. Στη περίπτωση αυτή ο πολιτισμός έχει φέρει και εισιτήρια με την πολιτική του λαϊκού εισιτηρίου, αλλά και με το -ούτως ή άλλως- κατά τη γνώμη μου χαμηλό εισιτήριο, αν αναλογιστεί κανείς το κόστος των παραγωγών. Είναι πολύτιμο μια πόλη να έχει πρόσβαση σε μια «ανώτερη» μορφή πολιτισμού με τέτοιες προδιαγραφές και συνθήκες όπως είναι το Κρατικό Θέατρο, με τεράστιες και προσεγμένες σκηνές, με αξιόλογους ηθοποιούς.

Φέτος, επίσης, αποπληρώθηκε το χρέος του Κρατικού Θεάτρου που ήταν γύρω στα 9 εκατομμύρια. Τεράστιο ανοδικό βήμα. Τα χρέη προηγούμενων μη σωστών διαχειρίσεων του οργανισμού εξαφανίστηκαν και αυτό, βέβαια, είναι αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς και κρατικής βοήθειας. Κάποιοι άνθρωποι τρέξαν για αυτό, όπως η καλλιτεχνική διεύθυνση και οι ηθοποιοί που το στήριξαν όλα αυτά τα χρόνια. Η ανοδική πορεία του θεάτρου πιστεύω ότι θα συνεχιστεί, γιατί έρχονται αξιόλογοι άνθρωποι. Είμαι πολύ περήφανος και τυχερός που δούλεψα εδώ αυτά τα επτά χρόνια και είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ με τόσο σημαντικούς ανθρώπους. Το Κρατικό Θέατρο νομίζω ότι είναι σε πολύ καλό δρόμο, θα συνεχίσει την ανοδική του πορεία και κάποια στιγμή θα εκτοξευθεί. Είναι αεικίνητο και σιγά σιγά πρέπει να αρχίσει να εκπληρώνει τον πραγματικό του στόχο (και τον εκπληρώνει σε πολύ μεγάλο βαθμό πλέον) ο οποίος είναι να δίνει παραστάσεις για όλη τη Βόρεια Ελλάδα. Σιγά-σιγά έχει τη δυνατότητα να το κάνει. Στόχος επίσης θα ήταν μεταγενέστερα να μπορέσει να γίνει η «θεατρική μητρόπολη» των Βαλκανίων, διότι είναι ένας τεράστιος οργανισμός. Είναι στην Ένωση Θεάτρων Ευρώπης και έχει φοβερές δυνατότητες οι οποίες σταδιακά αξιοποιούνται. Στο μέλλον, αν συνεχίζουν να είναι στο θέατρο άνθρωποι του θεάτρου που αγαπάνε τη δουλειά και συνειδητοποιούν ποια είναι η προσφορά του στην πόλη και γενικά στη χώρα, θα καταφέρει να ανοίξει τα φτερά του και προς το εξωτερικό. Γίνονται πράγματα και στο εξωτερικό απλώς είναι πιο μετρημένα, πάντα εξαιτίας της οικονομικής κατάστασης.

Πιστεύεις ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει το θεατρικό κοινό της πόλης, τη δυνατότητα και τη διάθεσή του να βλέπει θεατρικές παραστάσεις;

Η οικονομική κρίση προφανώς ταρακούνησε στην έναρξη της τον κόσμο και απομακρύνθηκε από το θέατρο. Από τη στιγμή όμως που το ΚΘΒΕ μπήκε σε τροχιά εξυγίανσης σε συνδυασμό με το καλλιτεχνικό του όραμα, ο κόσμος σιγά-σιγά επανήλθε στο θέατρο. Οπότε δεν μπορούμε να πούμε ότι έχουμε βιώσει έντονα την οικονομική κρίση στο Κρατικό Θέατρο. Ο κόσμος είναι εδώ, έχει επιστρέψει στο θέατρο. Επίσης του δίνεται η δυνατότητα του πολύ φθηνού εισιτηρίου στις λαϊκές μας παραστάσεις. Κάθε Τετάρτη και Πέμπτη το εισιτήριο είναι 5 ευρώ. Οι άνεργοι έχουν δωρεάν πρόσβαση. Βέβαια, δεν έχει έρθει ο κόσμος στο θέατρο μόνο μέσω των θεατρικών παραστάσεων αλλά και μέσω των δράσεων και των εκπαιδευτικών του προγραμμάτων. Έχει εργαστήρια για παιδιά, για ενήλικες και συνεργάζεται με το πανεπιστήμιο

πραγματοποιώντας δράσεις και άλλες εκδηλώσεις. Το θέατρο μόνο ανοδικά πορεύεται. Από όλη την επαγγελματική μου εμπειρία παρατηρώ πως -τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερα- τα θέατρα είναι γεμάτα, οπότε θεωρώ ότι κάτι γίνεται σωστά.

Γιατί επέλεξες να ασχοληθείς με την τέχνη του θεάτρου;

Μεγάλωσα σε ένα θεατρικό περιβάλλον, οι γονείς μου είναι ηθοποιοί οπότε στην πιο απορροφητική, για ερεθίσματα, ηλικία εγώ είχα αυτές τις εικόνες. Έδειξα μια κλίση προς αυτό και οι γονείς μου ποτέ δεν με εμπόδισαν. Σαν παιδί ασχολήθηκα με το θέατρο και είχα την τύχη ο πατέρας μου να σκηνοθετεί μαθητικές παραστάσεις στο σχολείο μας. Έτσι ασχολήθηκα πιο ενεργά με το ζήτημα. Ταυτόχρονα οι γονείς μου ίδρυσαν τη θεατρική ομάδα της Πυλαίας, μια ερασιτεχνική ομάδα η οποία όμως έγινε για πολλούς ηθοποιούς πυρήνας εκπαίδευσης πριν εκπαιδευτούν με επαγγελματικό προσανατολισμό. Οπότε το αν θα γινόμουν ή όχι ηθοποιός ήταν προδιαγεγραμμένο. Με το που τελείωσα το σχολείο έδωσα εξετάσεις στο Κρατικό Θέατρο και από εκεί και πέρα όλα πήραν τον δρόμο τους. Μπήκα στη Δραματική Σχολή και στο δεύτερο έτος συμμετείχα πρώτη φορά σε επαγγελματική παράσταση με την ιδιότητα του μουσικού και έτσι πήρα μια πρώτη επαγγελματική γεύση. Με το που τέλειωσα τη σχολή προσλήφθηκα στο θέατρο και όλα τα υπόλοιπα είναι ιστορία. Το θέατρο για εμένα είναι καθήκον. Όλοι οι άνθρωποι έχουμε ένα προορισμό και ένα ρόλο να επιτελέσουμε. Νιώθω ότι ο δικός μου ρόλος είναι ο ρόλος του ηθοποιού, αυτός που μιλάει από τη σκηνή. Είναι φυσικά τεράστια δύναμη να μιλάς από τη σκηνή και πόσο μάλλον όταν το θέατρο εκπληρώνει τον πραγματικό του ρόλο ο οποίος είναι κοινωνικός. Έχεις τεράστια δύναμη, αν όχι να καθορίσεις σκέψεις, να μετακινήσεις στο ελάχιστο τους θεατές προς μια κατεύθυνση. Η κατεύθυνση στην οποία θα μετακινηθεί ο κανένας, βέβαια, είναι προσωπική του υπόθεση αλλά το καλό θέατρο σίγουρα βοηθάει στο να σπάσει το νήμα του θυμού. Το θέατρο στην εκπαίδευση, επίσης, μπορεί να παίξει πάρα πολύ καθοριστικό ρόλο στις προσωπικότητες ειδικά των παιδιών, γιατί είναι ένα αντικείμενο δημιουργίας, ένα αντικείμενο φαντασίας, όπου δεν υπάρχουν όρια, δεν υπάρχει λάθος.

Κάποια συναισθήματα για τις *Πυρκαγιές* και μια ανάμνηση που σου έμεινε από αντιδράσεις ή σχόλια θεατή/ών σχετικά με την παράσταση.

Οι *Πυρκαγιές* ήταν πολύ κομβικό σημείο στην επαγγελματική μου καριέρα, είναι ό,τι πιο σημαντικό έχω κάνει. Μου δόθηκαν τεχνικές με τις οποίες δεν είχα συνηθίσει να δουλεύω μέχρι τώρα. Είχα συνηθίσει να δουλεύω με άλλους ρυθμούς, άλλους ρόλους, πιο κινητικούς, πιο τρελούς και αυτό έχει να κάνει με τη δική μου ιδιοσυγκρασία. Στις *Πυρκαγιές* ήθελα να δυσκολευτώ και ευτυχώς η Ιώ Βουλγαράκη το κατάλαβε και μου έδωσε αυτό το ρόλο. Η παράσταση μου έδωσε κάτι πολύ χρήσιμο τεχνικά ως ηθοποιό για τη μετέπειτα πορεία μου. Ήρθα σε επαφή με ποιότητες, ενεργειακές και σωματικές, τις οποίες δεν είχα συνηθίσει, όπως είναι, για παράδειγμα, η ακινησία. Στη συγκεκριμένη παράσταση παίζεις ανάμεσα στη μικρό-υποκριτική, αλλά και στο μεγάλο, γιατί υπάρχει μικρό-υποκριτική σε μεγάλο χώρο. Το σώμα σου πρέπει να έχει μεγαλύτερη εκπομπή. Αυτό κάνει πιο πλούσια την παλέτα μου για επόμενα έργα με τα οποία ίσως ασχοληθώ. Οι *Πυρκαγιές* είναι η παράσταση από την οποία έχω πάρει το

περισσότερο θετικό feedback από τον κόσμο. Σχεδόν μετά από κάθε παράσταση παίρνω κάποιο προσωπικό μήνυμα, όχι απαραίτητα για την ερμηνεία μου, αλλά για το συνολικό αντίκτυπο της παράστασης στο θεατή. Στην πρεμιέρα της παράστασης ήταν ο πρόεδρος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, μου είπε το εξής: “Καταλάβαμε γιατί αυτό το παιδί ήταν αθυρόστομο”. Αυτή είναι όλη μου η υποκριτική γραμμή: να καταλάβεις για ποιο λόγο πονάω, για ποιο λόγο σπαράζω και για ποιο λόγο χρησιμοποιώ αυτόν τον τρόπο για να εκφραστώ. Ένας νέος με θυμό, μπορεί εύκολα να γίνει γραφικός και η συμπεριφορά του να θεωρηθεί δεδομένη. Καθόλου χρήσιμο για μια παράσταση που όλα είναι έτοιμα να ανατραπούν ανά πάσα στιγμή.

Τα θεατρικά σχέδια που έχεις για το μέλλον;

Οι *Πυρκαγιές* ήταν η τελευταία μου δουλειά στο Κρατικό Θέατρο. Από το φθινόπωρο θα είμαι στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά στην παράσταση *Ο Χορός της φωτιάς* σε σκηνοθεσία Άρη Μπινιάρη. Η παράσταση έχει να κάνει με επαναστατικές ομάδες οι οποίες δημιουργήθηκαν πριν τον ξεριζωμό των Ποντίων ως αντίσταση προς τους Τούρκους και θα είναι βασισμένη σε πραγματικές μαρτυρίες. Αυτή τη στιγμή γράφεται το κείμενο και το καλοκαίρι ξεκινάμε πρόβες. Το έργο θα έχει έντονο μουσικό στοιχείο, εννοείται ότι δεν γίνεται να μιλήσεις για τους Πόντιους χωρίς τη μουσική και τον παλμό των χορών τους. Οι πρόβες μάλιστα θα ξεκινήσουν με εκμάθηση παραδοσιακών ποντιακών χορών οι οποίοι θα είναι εργαλεία για το μετέπειτα στήσιμο και για την αφήγηση των ιστοριών αυτών. Είναι ένα τεράστιο βήμα για εμένα. Το Κρατικό Θέατρο με έχει κάνει άνθρωπο, με έχει κάνει ηθοποιό. Σπούδασα στο Κρατικό Θέατρο, είχα την τύχη να δουλέψω κατευθείαν μετά τη σχολή και ευγνωμονώ τους πάντες εδώ μέσα. Θα στεναχωρηθώ πολύ προφανώς που θα φύγω αλλά από την άλλη θέλω να δοκιμάσω και κάτι διαφορετικό και μου δόθηκε η ευκαιρία να το κάνω. Παρόλα αυτά ξέρω την κάθε γωνιά όλων των θεάτρων εδώ, όλους τους ανθρώπους, με αγαπάνε και τους αγαπώ. Από την άλλη ευελπιστώ να δείξω, όχι με την έννοια της ματαιοδοξίας, στον κόσμο εκτός Θεσσαλονίκης ότι εδώ πάνω γίνεται δουλειά, ότι οι ηθοποιοί του ΚΘΒΕ έχουν πράγματα να πουν και να δείξουν, ότι είναι εκπαιδευμένοι. Οπότε νέα ζωή. Τα πράγματα αλλάζουν και κινούνται με ιλιγγιώδη ταχύτητα. Ένας τεράστιος κύκλος κλείνει, αλλά είμαι πολύ αισιόδοξος!

**Η Μαρία Κολτσιδά είναι υποψήφια διδακτόρισα του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.*